

Sl.No. :

ਨਾਮਾਂਕ			Roll No.			

No. of Questions – 20
No. of Printed Pages – 7

SS-25-Punjabi Sah.

उच्च माध्यमिक परीक्षा, 2025
SENIOR SECONDARY EXAMINATION, 2025
ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ
PUNJABI SAHITYA
Time : 3¼ Hours
Maximum Marks : 80

ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਆਮ ਹਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਲਿਖਣ।
2. ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਸਾਹਮਣੇ ਅੰਕਤ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 14 ਤੋਂ 20 ਤਕ ਆਂਤਰਿਕ ਵਿਕਲਪ ਹਨ।
3. ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤੀ ਉੱਤਰ-ਪੁਸਤਿਕਾ 'ਤੇ ਹੀ ਲਿਖੋ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਭਾਗ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਇੱਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੀ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Tear Here

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਤਰ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਲਈ ਯਹੀ ਥਾਂ ਫਾੜੋ
TEAR HERE TO OPEN THE QUESTION PAPER

ਯਹੀ ਥਾਂ ਕਾਟੋ

2. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

[6 × 1 = 6]

- i) ਪਰ ਪੜ੍ਹ-ਪੜ੍ਹ ਪੁਸਤਕ ਢੇਰ ਕੁੜੇ,.....ਕੁੜੇ।
- ii) ਵੰਡਿਆ ਕਰੋ ਜੀ.....ਲੋਹੜੀਆਂ ।
- iii) ਬੀਜ ਬੀਜਣ, ਇਹ ਹਲ ਚਲਾਣ-.....।
- iv) ਗਰੀਬਾਂ ਰੱਖੇ ਰੋਜ਼ੇ.....।
- v) ਵਾਦੜੀਆਂ ਸਜਾਦੜੀਆਂ ਨਿਭਣ.....।
- vi) “ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਤਾਂ..... ਮੰਗਦਿਆ ਹਨ?”

3. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ :-

[12 × 1 = 12]

- i) ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀਆਂ (ਗਜ਼ਲ) ਦੇ ਕਵੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨਿੱਤ ਕਿਹੜਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ?
- ii) ‘ਆਇਆ ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ’ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਮਾਧੁਰੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸੁਹਣੀ ਪੱਟੀ ਪੋਚ ਕੇ ਕੀ ਲਿਖ ਰਹੀ ਹੈ ?

iii) ‘ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਤਾਰਾ ਹੋਣਾ’ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦਾ ਵਾਕ ਬਣਾ ਕੇ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ ।

(iv-vi) ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ :

- iv) ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਨਿਮਰਤਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪੁੰਜੀ ਹੈ
- v) ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐੱਮ ਏ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ
- vi) ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗਾਜਰ ਮੂਲੀ ਪਾਲਕ ਸਾਗ ਮਟਰ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

(vii-xii) ਵਾਕ ਬੋਧ :

vii) ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੋਟੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕਲ ਤੁਰੇ। (ਵਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਉਦੇਸ਼ ਚੁਣੋ)

viii) ਮਾਤਾ ਖਾਣਾ ਪਕਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਬੱਚੇ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ।

ix) ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮ ਖੁਸ਼ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੈਚ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਹੈ ।
(ਬਣਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਕ-ਵੰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਕ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੱਸੋ)

x) ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

(ਕਾਰਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਕ-ਵੰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਕ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੱਸੋ)

xi) ਚੰਗੇ ਮੁੰਡੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ।

(ਕਾਰਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਕ-ਵੰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਕ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੱਸੋ)

xii) ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਹਾਕੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਖਿਡਾਰੀ ਸਨ ।

(ਵਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰਤਾ ਚੁਣੋ)

(ਵਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰਤਾ ਚੁਣੋ)

ਖੰਡ - ਅ**(4-8) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ :****[5 × 2 = 10]**

ਵਿਸ਼ਵ ਅਮਨ ਸਮੇਂ ਉਸਾਰੂ ਕੰਮਾਂ ਵੱਲ ਕਦਮ ਵੱਧਦੇ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਭਲੇ ਦਾ ਰਾਹ ਮੋਕਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਦੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਸੀ ਝਗੜੇ ਗੱਲਬਾਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਨਫ਼ਰਤ ਗੁੱਸੇ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗਰੀਬੀ ਤੇ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਣ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਾਸ ਅਮਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਵੱਧਣਾ-ਫੁਲਣਾ, ਤਰੱਕੀ ਕਰਨਾ, ਅਮਨ ਚੈਨ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਦੁੱਖ ਦਰਦ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਾ, ਵਿਸ਼ਵ ਅਮਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਮੁੱਖਾਂ ਤੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਜੰਗ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਜ ਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸੁੰਦਰ ਸੁਹਾਵਣੀ ਦੁਨੀਆਂ ਬਦਸੂਰਤ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਅਮਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

4. ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਜੰਗ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?
5. ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਸ ਦੀ ਸਖਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ?
6. ਵਿਸ਼ਵ ਅਮਨ ਸਮੇਂ ਝਗੜੇ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ?
7. ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰ੍ਹੇ ਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਲਿਖੋ।
8. ਔਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ :

ਸਨਮਾਨ, ਉਸਾਰੂ, ਬਦਸੂਰਤ, ਮੋਕਲਾ

(9-13) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ :**[5 × 2 = 10]**

9. ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਕਾਵਿ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
10. ਗੀਤ ਦੇ ਕੋਈ, ਚਾਰ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ :
11. 'ਸ਼ਾਂਤ ਰਸ' ਦਾ ਸਥਾਈ ਭਾਵ ਦੱਸ ਕੇ ਉਦਾਹਰਨ ਲਿਖੋ ?
12. ਆਪਣੀ ਜਾਰੇ (ਗਜ਼ਲ) ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਮਾਂ ਜਣਨੀ, ਧਰਤੀ ਮਾਤਾ ਬਾਰੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ? ਦੱਸੋ।
13. ਮੋਹ-ਪਾਸ਼ ਕਹਾਣੀ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ?

ਖੰਡ - ਏ

(14-17) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ :

[4 × 3 = 12]

14. ਇੱਕ ਇਲਮ ਦੀ ਉਣ ਹੈ, ਮੁੰਡੇ ਪੜ੍ਹਨੇ ਪਾਇ,
 ਦੂਜਾ ਝੱਸ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਨ ਛੁਡਾਇ,
 ਤੀਜਾ ਐਬ ਕੁਪੱਤ ਦਾ, ਖਹਿ ਖਹਿ ਮਰੇ ਭਰਾਇ,
 ਫੇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲੜਦਿਆਂ, ਝੁੱਗਾ ਉੱਜੜ ਜਾਇ ।
- ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਵਿ-ਬੰਦ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖੋ ।
 - ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਵਿ-ਬੰਦ ਦੀ ਸਰਲ-ਵਿਆਖਿਆ ਲਿਖੋ ।
 - ਔਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ :
 ਇਲਮ , ਝੱਸ, ਕੁਪੱਤ, ਐਬ

ਜ

ਸਾਡਾ ਘੁੱਟੀ ਘੁੱਟੀ ਖੂਨ ਤੇਲ ਪੀ ਗਿਆ,
 ਤੇ ਖਾਦ ਖਾ ਗੀ ਹੱਡ ਖਾਰ ਕੇ ।
 ਬੋਲੇ ਬੈਂਕ ਦੀ ਤਕਾਵੀ ਬਹੀ ਅੰਦਰੋ,
 ਬੋਹਲ ਨੂੰ ਖੰਗੂਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ।
 ਸਾਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਝੰਜੋੜਾ ਏਨਾ ਮਾਰਿਆ,
 ਕਿ ਸੱਧਰਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭੂ ਲੱਗਿਆ ।

- ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਵਿ-ਬੰਦ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖੋ ।
- ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਵਿ-ਬੰਦ ਦੀ ਸਰਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ।
- ਔਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ :
 ਤਕਾਵੀ, ਬੋਹਲ, ਸੱਧਰਾ, ਲਾਂਭੂ

15. 'ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਰਿਆ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਾਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

ਜ

'ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਆਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ।

16. 'ਸੱਚ ਵੀ ਮੁਥਾਜ ਹੈ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਸਾਰ ਲਿਖੋ ।

ਜ

ਘੁੱਦੂ ਜਾਂ ਬਾਰੂ ਦੀ ਪਾਤਰ ਉਸਾਰੀ ਕਰੋ ।

17. ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸਿਰਲੇਖ ਅਨੁਸਾਰ ਕਹਾਣੀ ਰਚਨਾ ਕਰੋ ।

ਸੰਗਤ ਦਾ ਫਲ

ਜ

ਕਰ ਮਜ਼ੂਰੀ ਖਾਹ ਚੂਰੀ

ਖੰਡ - ਸ

(18-20) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ :

[3 × 4 = 12]

18. ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਲੇਖ ਲਿਖੋ ।

ਅੱਖੀ ਡਿੱਠਾ ਮੇਲਾ
ਜ
ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ
ਜ
ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ

19. ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ ਦਾ ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ :

ਨਟਕ
ਜ
ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ

20. ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਝਾਤ ਪਾਉ ।

ਜ
ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਉੱਪਰ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ ।

ੴ

DO NOT WRITE ANYTHING HERE